

Hokksund, 24. februar 2003

Øvre Eiker kommune

- v/Ordfører
- v/Formannskapetets medlemmer
- v/Gruppeleder for Sosialistisk Venstreparti
- v/saksbehandler Svein Stenshorne

Angående Eikern som drikkevannskilde – Konsekvensutredning Tilbakemelding fra felles møte 13.02.2003

EVI vil takke for et konstruktivt møte 13.02.2003, som avdekket at det var flere sider av saken vi hadde sammenfallende syn på, mens noe var vi delvis eller helt uenige om. Etter kommuneledelsens syn var formålet med møtet å få fram EVIs syn.

Saken er stor, mangesidig og komplisert etter vår oppfatning. Vi vil her gjengi punktvis de forhold vi oppfattet det var *enighet* om. Vi vil også liste opp andre forhold som vi mener er svært viktige i saken og håper at mest mulig kan inntas som et tillegg til formannskapetets innstilling til vedtak i kommunestyret vedrørende høringsutvalget.

Vi oppfattet enighet om følgende punkter:

1. Det skal søkes om drikkevannsuttak. Annet vann enn som pr definisjon omfattes av denne betegnelsen skal tilligge vassdraget. Jordbruksvanning fra vannverkens ledningsnett er uakseptabelt.
2. Utredningsprogrammet pålegger en klarering av framtidige forsyningsområder. I utredningen er kun nåværende og tidligere forsyningsområde angitt. Framtidig forsyningsområde må spesifiseres.
3. I henhold til utredningsprogrammet skal nærområdene til vanninntakene som evt pålegges restriksjoner defineres. Om det er umulig å angi disse eksakt og annen instans er ansvarlig myndighet for selve klausuleringen, er det tiltakshavernes oppgave å sannsynliggjøre hvilke geografiske områder det er snakk om, og hvilke restriksjoner som evt forventes.
4. Drikkevannet i Fiskumvannet er av dårligere kvalitet, og har i tidligere utredninger (Berge, NIVA 1986) blitt vurdert slik. Prøver som er tatt i Fiskumvannet i forbindelse med foreliggende KU er tatt i djupålen og inneholder sannsynligvis nesten rent Eikernvann på vei mot Vestfossen. Disse analyser kan derfor være misvisende som et uttrykk for vannkvaliteten i Fiskumvannet. Det foreslåtte drikkevannsuttaget vil føre til endringer i vannstrømmen i Fiskumvannet og øke tilbakestrømminga gjennom Sundet. Dette vil kunne medføre uheldige konsekvenser for private drikkevannsinntak på begge sider av Sundet. Dette forhold er ikke tilstrekkelig belyst.
5. Det foreslåtte vannuttaket i Eikern vil føre til økt tilbakestrømming i Sundet; hvor mye avhenger av vannmengden som tas ut. Selv om beregninger har vist at den økte tilbakestrømminga ikke skal føre til risiko vedrørende dårligere vannkvalitet i Eikern, vil Øvre

Eiker kommune reservere seg mot at en slik tilbakestrømning på sikt kan medføre dårligere drikkevannskvalitet for eget vannverk i Sandsbukta. Dersom så skjer blir dette tiltakshavernes ansvar.

6. Når det gjelder den næringsmessige utøvelsen rundt vassdraget, må det ikke pålegges restriksjoner som ikke er *faglig* begrunnet – jf bl.a en del forhold i delrapporten om jordbruk.

Vi vil også liste opp andre forhold som vi mener er svært viktige i saken og som bør drøftes videre - og håper at mest mulig kan inntas som et tillegg til formannskapetets innstilling til vedtak i kommunestyret vedrørende høringsuttalelsen.

7. Øvre Eiker Energiverks konsesjon inneholder bestemmelser om hvor mye vassdraget kan reguleres. Ved driften av kraftstasjonen har det ikke blitt tappet lavere enn ca 17,60 m.o.h. og så lavt kun vinterstid. Lavere vannstand vil gi problemer med leveringsforpliktelsene til vannføring i Vestfosselva, og for båttrafikken på elva ovenfor fossen. Hvis det skal pumpes vann ut av vassdraget, er derfor dagens kotehøyde i konsesjonsbestemmelsene på kote 17,12 helt uaktuell.
8. Utredningsprogrammet legger til grunn at det skal utarbeides et *manøvreringsreglement*. Utredningsrapportene skisserer en "vente-og-se-holdning" ut fra at en ønsker å vinne erfaring. EVI syn er at dette ikke er akseptabelt. En vil samtidig anføre at desto større uttak det søkes om, desto mer påkrevet blir det å ha et detaljert reglement for å kunne gjennomføre riktig tapping og ha mulighet til å etterprøve den.
9. Framlagte beregninger basert på dokumentene til høringsfristen 1. februar med kontinuerlig tapping av 900 l/s viser at minstevannføringsperiodene i Vestfosselva øker betydelig i forhold til dagens situasjon og derved intensjonen i konsesjonsbestemmelsene. Dette er uaktuelt.
10. De sist framlagte rapportene etter utsatt høringsfrist til 15. mars viser et annet kjøremønster av kraftstasjonen. Basert på samme uttaksmengde på 900 l/s viser dette at kravene til vannstand i Eikern / Fiskumvannet ikke tilfredstilles. Krav som er satt i konsesjonen vedrørende fuglereservatet og vannstanden i hekketida avviker på dette punkt fra konsesjonsbestemmelsene med konstant vannstand. M/S Eikern har et krav til kote 18,30 for å kunne gå til Vestfossen. Det samme kravet har båtforeningen anført. Dette er spesielt viktig i turistsesongen, fra mai til september. Ørretens krav til vannstand i gyteperioden, minimum kote 18,40 fra 15.oktober til 15. november, innfris overhodet ikke. Ørretstammen – som er spesiell for Eikernvassdraget – er forøvrig en av Norges 10 sjukdomsfrie storørretstammer.

Konsekvensutredningen med tilleggsrapporter viser at et kontinuerlig vannuttak på 900 l/s bryter med én eller flere av de nevnte parametre og nåværende konsesjonsvilkår som anses for yttergrenser for vassdragets kapasitet / tåleevne såvel i et normalår som i et "normalt tørrår", (relatert 1992). En må derfor reservere seg betydelig mot vannuttakets størrelse.

Konklusjoner

Ønsket om et drikkevannsuttak fra Eikern er av varig karakter. Inngrepet er stort, og større enn vi alle trodde det ville bli. I KU av 25. august 2000 som ble lagt ut på høring samme år var det anslått et *normaluttak* på 200 til 600 l/s, med et *maksimalt* uttak på 1200 l/s. Dette ble tilbakevist av ØEK og EVI.

I TKU datert 10. oktober 2002 som nå ligger ute på høring er vannuttakene mer presist angitt, men med et *normaluttak* på 900 l/s (planlagt reserve 1400 l/s) og et *maksimalt* uttak på 2400 l/s i en kritesituasjon. Vi har forståelse for store vannuttak i reelle kritesituasjoner. Ser en også på uttaket i en *normal* driftssituasjon, mer enn dobles vannuttaket ift det som var lagt til grunn i KU av 25.08.2000. Dette er dramatisk!

Ved alle alternative vannuttak som har vært utredet - inkludert TKU som ble trukket tilbake før høring medio 2002 - er det fra tiltakshaverne konkludert med at ulempene som vannuttaket representerer er mindre enn de samfunnsmessige fordelene.

EVI, de andre berørte interesseorganisasjoner / lag og de kontakter vi har hatt med ØEK er enige de parametre som er nødvendige for M/S-Eikern, ørreten, vannføringa i Vestfosselva osv. Samtidig ønsker ØEK at dagens konsesjon ikke skal endres.

Samtlige simuleringer fra og med 666 l/s og oppover som av tiltakshaverne er framlagt har vist at de oppsatte parametre eller dagens konsesjonsbestemmelser brytes. *Simuleringene forteller oss at 900 l/s er rundt det dobbelte av Eikernvassdragets tåleevne. Et uttak utover 4-500 l/s er uakseptabelt, og krever i alle tilfeller helt ny konsesjonsrunde.*

EVI har forståelse for ØEKs ønsker om å ivareta sine interesser vedrørende fallrettighetene og konsesjonen til Øvre Eiker Energi. EVI stiller seg uforstående til den fokus som ØEK har hatt i vannforsyningsssammenheng. ØEK gjennom sine folkevalgte har en plikt til å ivareta innbyggernes interesser i vassdraget.

Vi oppfatter at de samme personer som har vært utredere for vannverkene er benyttet som kommunens rådgivere. Muligens reiser dette et habilitetsspørsmål forvaltningsmessig. Uansett er det sterkt betenkelig at vannverkene rådgivere (motparten) så sterkt gis anledning til å påvirke resultatet av en folkevalgt kommunal høring. Brukt tett opp mot beslutningsprosessen reiser det en moralsk side vedrørende demokratiet.

Selv om vi er grunnleggende uenige på enkelte punkter ber EVI om at kommunestyret i behandlingen av høringsuttalelsen tar med de punkter som vi er enige om, og gjør en nøye vurdering av de øvrige forhold vi her har anført - situasjonen er etter vår oppfatning alvorlig.

Med hilsen
Styret i Eikernvassdraget Interessentlag (EVI)

Per Aker

Frode Mohus

Bjørn Braathen

Tore Granbakken

Jan Helge Lunde

Fredrik Braathen

Edvard Lundteigen

Kopi: Kommunestyrets medlemmer i Øvre Eiker kommune
Bjerknes Wahl-Larsen ANS v / H.r.adv. Karl Wahl-Larsen, Kronprinsensgt 5, 0251 Oslo